

AUTORSKA PRAVA

Umjetnost je gubljenje vremena!
To možeš zaboraviti!

OH...!

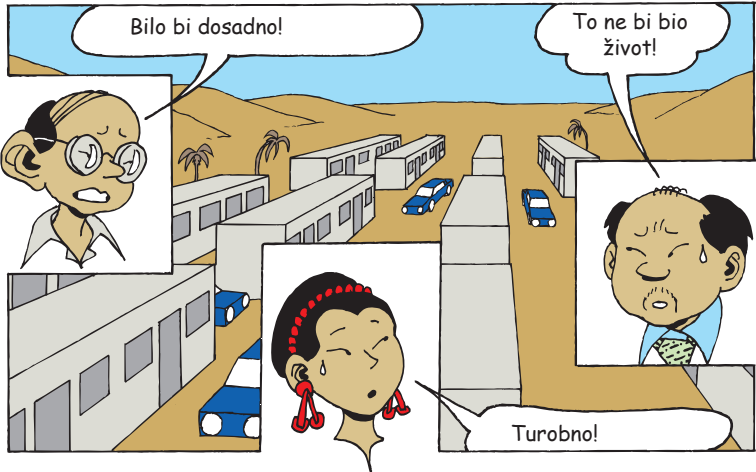
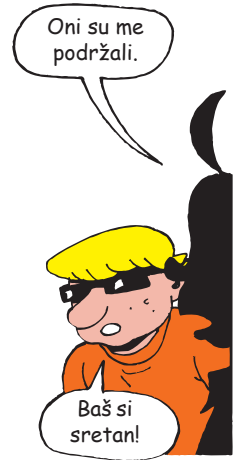
MARKO
ŽELI
STUDIRATI
MUZIKU,
ALI NJEGOVI
RODITELJI
SE PROTIVE
...

To nije fer!
Zašto ne bih mogao biti
umjetnik?

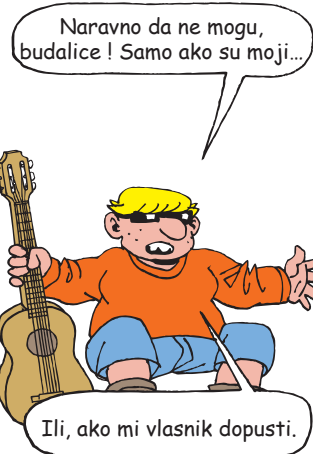
Marko, u čemu je problem?

Moji roditelji kažu...
da ću sigurno umrijeti od gladi!

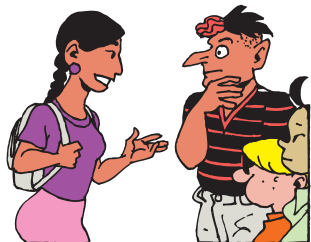
POGRIJEŠILI SU! DA VIDIMO ZAŠTO!

Tako je;
svako to zna, tačno?
Dakle...

Ako komponuješ pjesmu ili napišeš knjigu,
šta si ti u odnosu na to djelo?

Pa...autor!

Dakle, autor je
vlasnik djela
i ono njemu pripada
jer ga je on stvorio.

A, da bi to uradio, morao je vrijedno i naporno raditi, uložiti vrijeme, trud, talent, a često i vlastiti novac.

Slazem se.

I niko ne može oduzeti imovinu
bez dozvole vlasnika?

Jedina osoba koja može raspolagati takvim djelom, prodati ga ili iznajmiti, dozvoliti njegovo umnožavanje, licencirati ga i tako dalje, jeste autor.

Autor

Dakle...ako stvorim neko djelo, mogu li zaraditi novac od toga?

Naravno, a tada će te roditelji ostaviti na miru.

Razlika je u tome što su kuće i automobili materijalne stvari...

Intelektualna djela (pjesme, poezija, scenariji, ples, itd.) su nematerijalne stvari.

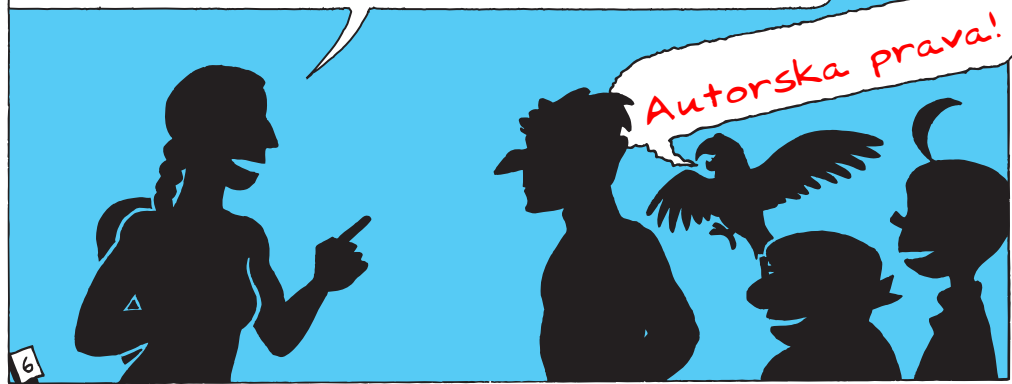
Ali sva dobra, fizička i intelektualna, imaju vlasnike čija prava moraju biti poštovana.

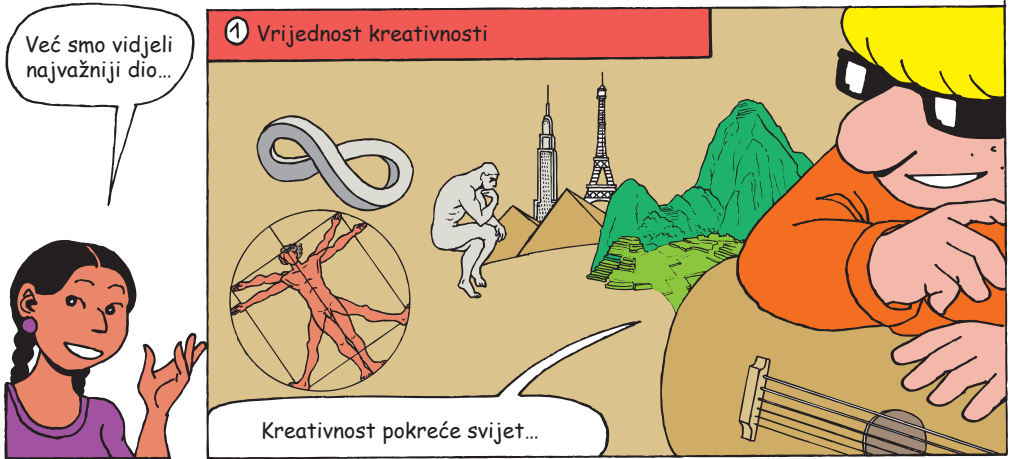

Medij je fizički (papir, CD, kasete), ali djelo je intelektualno.

Dakle, ako želiš biti izvođač i zaradivati za život kreativnim radom, moraš saznati više o autorskim pravima.

Ko može biti autor?

Samo su ljudi u stanju stvoriti intelektualna djela, tako da životinja, mašina ili institucija ne može biti autor.

Žao mi je Aurora...

Autor!

Ti samo oponašaš, ne stvaraš.

Jadna malena! Ali, zar ne postoje i druge vrste autorstva?

Da, postoje...

1. zajedničko autorstvo,

2. autorstvo nad djelima pod pseudonimom (djela pisana pod izmišljenim imenom),

4. autorstvo nad djelima stvorenim za poslodavca.

3. autorstvo nad anonimnim (nepotpisanim) djelom te,

A šta ako se dvije strane o nečemu ne slažu?

Generalno se pretpostavlja da prava nad naručenim djelima ili onim koje autor stvori u svojstvu uposlenika pripadaju poslodavcu.

Pa...

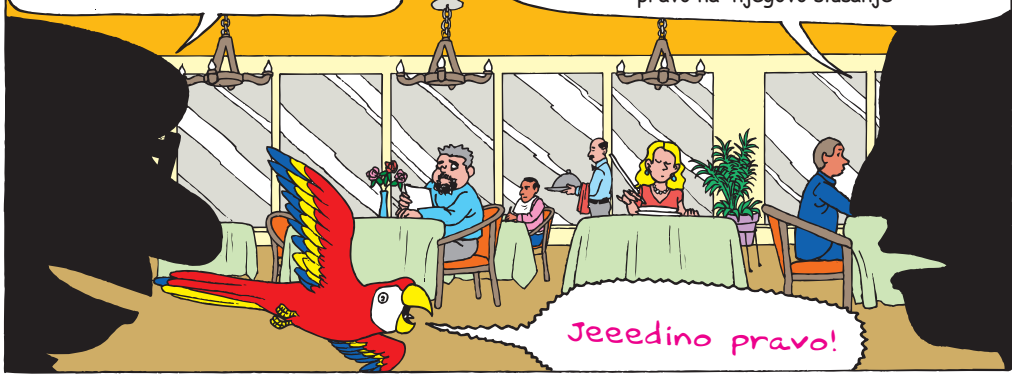

Autorska prava štite djela u formi književnih i umjetničkih djela, bez obzira na njihove osobine.

Ali ako vodim neki posao, mogu li puštati pjesmu kako bih privukao mušterije?

Samo ako platiš korištenje; zapamti: kupovina CD-a znači da je jedino pravo koje ti pripada, pravo na njegovo slušanje

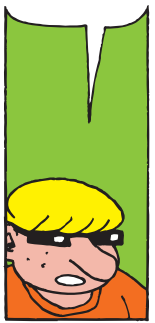
Jeedino pravo!

A šta je sa nekim ko napravi računarski program?

To se tretira kao književno djelo jer je rezultat ljudske kreativnosti.

A koliko dugo je neko djelo zaštićeno?

Tokom cijelog autorovog života i 50 godina nakon njegove smrti.

U mnogim zemljama to može potrajati i 70 godina.

Dobro, znači umjetnik zaista može zarađivati za život od svoje umjetnosti...!

I to tako dugo! Ali šta nakon toga?

Djelo ulazi u javni domen, i umnožavanje postaje besplatno.

Šta ako neko drugi tada ustvrdi da je djelo njegovo?

Ne može. Autorova moralna prava (njegovo autorstvo i kontrola nad djelom) traju zauvijek.

Piratstvo je neovlašteno umnožavanje, prodaja, iznajmljivanje ili drugi vid korištenja djela. U bilo kojem obliku.

Plagijatorstvo je distribucija djela koje pripada nekome drugom, nakon doslovnog kopiranja, parafraziranja, i pripisivanja autorstva drugoj osobi.

I jedno i drugo predstavlja kršenje autorskih prava, a to je kriminal!

Ali nekada možeš koristiti neko djelo bez traženja dozvole od autora.

Tako je, na primjer, kada slušamo muziku kod kuće...

ili u okviru predavanja iz umjetnosti i književnosti u školama, u obrazovne svrhe...

I možeš reproducirati manje fragmente nekog dijela kako bi pojasnio određenu ideju?

još u 18. stoljeću...

Opet tačno: to se zove pravo citiranja; moraš navesti autora i izvor.

Hvala vam. Sada imam argumente za moje roditelje.

Naravno! Onda će te poštovati kao stvaraoca i vlasnika prava.

Dakle, i mi stvaraoci, ipak, imamo budućnost...

Sadašnjost i budućnost!

Dakle, Van Dalus...?

Hmmmm da... Moram priznati da su tvoji roditelji pogriješili; kada malo bolje razmislim, možda kao umjetnik, ipak, imaš budućnost pred sobom.

PODRŽIMO AUTORSKA PRAVA!

Kraj

Lima, oktobar 2001.god. Objavljeno uz dogovor između Nacionalnog instituta za odbranu konkurencije i zaštitu intelektualnog vlasništva (INDECOPI) i Svjetske organizacije intelektualnog vlasništva (WIPO) * Scenarij i umjetnički dizajn: Juan Acevedo / Dizajn: Germán Luna, Jorge Lahuala / Boja: María Elena Sialer * Prijevod: Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine / Kontakt: WIPO, 34 chemin des Colombettes, 1211 Geneva 20 (Switzerland), e-mail: wipo.mail@wipo.int / Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, Kralja Petra Krešimira IV 8a, 78000 Mostar, Bosna i Hercegovina, www.ipr.gov.ba, e-mail: mostar@ipr.gov.ba; ispostava u Sarajevu, Hamdije Čemerlića 2/7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, e-mail: sarajevo@ipr.gov.ba; ispostava u Banja Luci, Ulica Bana dr. Lazarevića i Vase Pelagića, 78000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina, e-mail: banjaluka@ipr.ba .

Ovo djelo je prevedeno i umnoženo uz dozvolu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) koja je nositelj autorskog prava, na osnovu izvornog teksta na engleskom jeziku. Sekretarijat WIPO-a ne odgovara za kvalitet prijevoda ili eventualno prilagodavanje teksta.